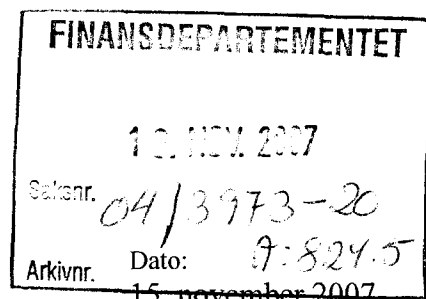

OSLO STATSADVOKATEMBETER

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:
04/3973 SL RAH/rla

Vår ref.:
07/198

HØRINGSUTTALELSE – ENDRINGER I SKATTE-, TOLL- OG AVGIFTSMYNDIGHETENES TAUSHETSPLIKTBESTEMMELSER

Det vises til Finansdepartementets brev av 30. august 2007 med vedlagt høringsnotat, mottatt her ved riksadvokatens brev av 5. september 2007.

1. Opplysninger med bakgrunn i melding om mistenkelig transaksjon

I høringsnotatet konstateres det at ØKOKRIM på grunn av gjeldende taushetspliktbestemmelser i ligningsloven, tolloven og merverdiavgiftsloven kan ha problemer med å få relevante opplysninger fra skatte- og avgiftsmyndighetene i saker som behandles etter lov om tiltak mot hvitvasking av ubytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven). I denne type saker oppstår problemene når ØKOKRIM ber de aktuelle myndigheter om opplysninger.

Avgiftsmyndighetene kan i denne type saker sitte på viktige opplysninger. Som påpekt i høringsnotatet, kan det være opplysninger som raskt kan bekrefte eller avkrefte et forhold som er innrapportert som en mistenkelig transaksjon. Oslo statsadvokatembeter støtter på denne bakgrunn endringsforslagene i tolloven (gammel og ny), merverdiavgiftsloven og ligningsloven, som gjelder denne type opplysninger.

2. Andre opplysninger til politi og påtalemyndighet – mistanke om straffbart forhold

Departementet foreslår å lempe på vilkårene for når skatte- og avgiftsmyndighetene kan gi opplysninger til politi og påtalemyndighet om mistenkelig forhold utenfor eget forvaltningsområde og som ikke vil reguleres av de foreslåtte bestemmelsene som har tilknytning til hvitvaskingsloven. Som nevnt i notatet vil avgiftsmyndighetene kunne ha informasjon om smugling, underslag, utpressing og andre typer forbrytelser.

Oslo statsadvokatembeter støtter departementets forslag om å fjerne kravet om at de aktuelle myndigheter må ha skjellig grunn til mistanke om straffbart forhold for å gjøre unntak fra

taushetsplikten overfor politi og påtalemyndighet.

I notatet foreslås det at ”skjellig grunn” erstattes med ”rimelig grunn”. Oslo statsadvokatembeter kan vanskelig se noen grunn til å stille krav om at avgiveren av opplysningene skal måtte foreta noen nærmere gradering av mistankenivået, verken etter mønster av de straffeprosessuelle reglene om bruk av tvangsmidler eller etter straffeprosessloven § 224, som fastsetter når etterforskning skal iverksettes. Uttrykket ”rimelig grunn til å undersøke...”, slik det står i straffeprosessloven § 224, åpner for en utpreget skjønsmessig vurdering av om etterforskning bør foretas eller ikke. Skatte- og avgiftsmyndighetene må også utøve et skjønn ved vurderingen av om opplysninger skal gis til politi og påtalemyndighet, det følger av ordet ”kan” i de aktuelle bestemmelsene. Etter vår oppfatning er det derfor unødvendig å ha med ordet ”rimelig” foran ordet ”mistanke” i de foreslåtte bestemmelsene. I likhet med kravet om ”skjellig grunn til mistanke” vil kravet om ”rimelig grunn til mistanke” muligens kunne bidra til en unødig problematisering av spørsmålet om hvorvidt aktuelle opplysninger bør videreformidles til politi og påtalemyndighet. Det bør være andre forhold enn graden av mistanke som er bestemmende for skatte- og avgiftsmyndighetenes valg.

I departementets forslag opprettholdes vilkåret om at den aktuelle straffbare handlingen som det kan gis opplysninger om, skal være en overtredelse som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 måneder. Oslo statsadvokatembeter vil oppfordre departementet til å vurdere om dette vilkåret kan utelates ved den lovendring som nå skal finne sted. En slik begrensning kan vanskelig sees å ha noen praktisk betydning idet skatte- og avgiftsmyndighetene – som nevnt foran – uansett må foreta en skjønsmessig vurdering av om opplysninger skal gis eller ikke. Det må antas at de aktuelle myndigheter i det skjønnet vil legge vekt på hvor alvorlig den aktuelle overtredelsen er. Det er i denne forbindelse nærliggende å peke på at forvaltningslovens regler om unntak fra taushetsplikt ikke har noen slik begrensning. I forvaltningsloven § 13 b nr. 6 er det fastsatt at et forvaltningsorgan kan gi opplysninger om lovbrudd til påtalemyndigheten når ”det finnes ønskelig av allmenne omsyn”.

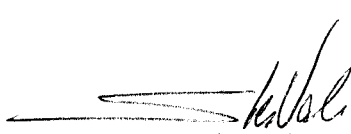
For øvrig finner vi grunn til å nevne at det i dag eksisterer visse begrensninger i påtalemyndighetens etterfølgende bruk av opplysninger som stammer fra forvaltningsmessige kontrollorganer. Disse begrensningene følger av nasjonal rettspraksis og avgjørelser fra Den europeiske menneskerettsdomstol om bruk i straffesaker av forklaringer som er avgitt til kontroll- og undersøkelsesorganer under forklaringsplikt. Vi finner ikke grunn til å gå nærmere inn på disse begrensningene her, men antar at eksistensen av slike begrensninger gjør det mindre betenkelig å lempe på de eksisterende vilkårene for å gi opplysninger til politi og påtalemyndighet.

Til slutt vil vi påpeke at departementet i forslaget til nytt tredje ledd i merverdiavgiftsloven § 7 benytter begrepet ”politi- og påtalemyndighet”. Bruken av bindestrek innebærer som kjent at man egentlig mener ”politimyndighet”. Dette er ikke vanlig språkbruk i lovgivningen for øvrig, jf. for eksempel tolloven. Ordet ”politimyndighet” kan brukes om det offentlige organet politiet, men er mest vanlig å bruke som betegnelsen på den samlede kompetanse til å gi påbud og foreta inngrep overfor publikum som er særegen for politiet. Vi viser i den forbindelse til kapittel 6.1 i

Auglend, Mæland og Røsandhaugs bok Politirett. På denne bakgrunn foreslår vi at det isteden brukes formuleringen ”politi og påtalemyndighet”.

Lasse Qvigstad
førstestatsadvokat

Stein Vale
statsadvokat

Kopi: Riksadvokaten (Ra 07-487 BFE/GEK)